

Afet Zamani Kurallari

Nureddin Yıldız'ın 29.03.2020 tarihli (390.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Aziz kardeşlerim,

Deprem, sel, veba ve insanın toplu zarar gördüğü büyük hadiselerle afet deniyor. Dünya tarihi, insanoğlunun gördüğü çok büyük afetlerle doludur.

Özellikle İslam tarihinde ve özellikle de yaygın salgın hastalıklar üzerindeki bir incelemeyle, Efendimiz aleyhissalatu vesselam devrinden başlayan büyük salgınlar olduğunu görebiliriz.

Peygamber aleyhisselamın hicretinin 6. senesinde Medaim adlı yerde, Şüruveyh taunu olarak isimlendirilen büyük bir taun yaşanmış. Örneklerde sıkça geçen, hicretin 18. senesindeki Amvas taunu da yirmi beş bin Müslüman'ın vefatıyla sonuçlanması bakımından dikkat çekicidir. Ashab-ı kiramın meşhur isimlerinden birçoğu da bu taunda Rabbine kavuşmuştur. Hicretin 50. senesinde Kûfe'deki büyük taun da Muğire ibni Şube isimli sahabe vefat etmiştir. 69. senede, Abdullah ibnü'z-Zübeyr radiyallahu anhümanın hilafeti döneminde de büyük bir taun gerçekleşmiş ve on binlerce insan ölmüştür. 'Genç kızlar taunu' diye adlandırılan bir tauna ise genç yaşta kızları bulup öldüren bir salgın olması nedeniyle bu ad verilmiş.

Salgın, Allah Teâlâ'nın mülkünde, kaçılması imkânsız bir kader olarak insanın karşısına çıkar. Kimi bu sebeple cenneti bulur, kimi de belki başka sebeple girmeyeceği cehenneme bu yüzden müstahak olur. Neticede dünya rahat yeri değildir. Bir gün düşman istilası tarumar eder, diğer gün hastalık gelir ve düşmandan da beter bırakır, ertesi gün deprem olur... dünya budur. Tarihte böyle olduğunu biliyorduk, şimdi de gözlerimizle görüyoruz. Allah'tan dileğimiz odur ki kendine gelerek silkinebilen kullardan olalım. Aksi takdirde belalar gelir, afetler geçer ama eski tas eski hamam olarak şahıslarda değişim yaşanmazsa Müslümanlığımız bundan zararlı çıkar.

Afet yaşanan bir zamanda Allah'a sığınmamız ve insan olarak aktif tedbirler almamız gerekiyor. On madde ile bizim bunların en acil olanlarını zikretmemiz mümkündür. Allah'ın rahmetini umar ve mağfiretinin üzerimizde tecellisini ümit ederiz.

1- Müslüman sağlığını, malını, ailesini ve çevresini baştan sona felaketten ve sıkıntıdan koruyacak tedbirlerle yaşayan insandır. Bunun için gerekli sebepleri kullanmak zorundadır Müslüman. Mesela çocuğunu balkondan atamayacak biri olduğu gibi hastalığa düşecek bir yanlışı yapması da onun aleyhinde suçtur. Başına kendi sağlığı ve etrafının selameti için bela gelmemesi uğrunda insanoğluna ne kadar teknik ve bilim fırsatı veriyse tamamını kullanmaya mecburdur –sabah namazını kılmaya veya yalan konuşmamaya mecbur olduğu gibi.

Evhamlı ve vesveseli değildir ama tedbirlidir Müslüman. Zamanında tedbir almamış ve afet-hastalık geldiğinde eksiklik yaşamış biri bunun hesabını muhakkak verir. Müslüman hantal, pısrık, vurdumduymaz ve tembel biri değildir. Söz konusu önlemler tıp, mühendislik, muhasebe veya başka herhangi bir meslek başlığı altına girecek türden olabilir.

Yaşarken bir nefes fazla almak ve bir sabah namazı daha fazladan kılmak arzusu için yaşayan Müslüman için en ince olanına kadar her uğraş da bu uğurdadır.

2- Kendi başına veya yaşadığı toplum üzerine afet gelen Müslüman, asla hayalci olmayacağı gibi afaki de davranmaz. Dedikoduyla hareket etmez. Davranışı bilimseldir, gerçekçidir. Bu bilimselcilik ve gerçekçilik de söz konusu sıkıntıysa neyse onun uzmanına kulak vermekle meydana çıkar. Hastalıkla ilgili afet olduğunda doktorun ve sağlık bakanlığının uyarılarına kulak verir, deprem olduğu zaman mühendisin ikazlarını dinler.

Namazı nasıl kılacağı, orucu nasıl tutacağı konusunda müftüye danıştığı gibi evini nasıl sağlam yapacağını da mimara ve mühendise sorması müminin değişmez bir prensibidir. Sağlık endişeleri sağlık konusundaki yetkiliye, bahçe işleri ziraat mühendisine sorulacaktır. Namaz kılması konusunda müftünün ağırlığı neyse Müslüman'ın üzerinde, afet durumunda da devletin tahsis ettiği görevdeki kişinin ağırlığı odur. Yani sağlık konusunda doktorun tavsiyeleri ve direktifleri doğrultusunda iş yapınca, sözgelimi kafasına göre namaz kılanın yaptığına benzer vebale girer. **Sağlık konusunda yapılacakları din hocasına sorarak vebalden kurtulamaz, ne afet zamanında ne de diğer durumlarda.** Mümin, her şeyi ehline sorarak sonuca göre hareket etme emrini Allah'tan almıştır.

Dünya, yaratıldığından beri uzmanına sorularak yaşanan bir yerdir. Bugün bunu kocakarı masallarına veya halk dedikodularına kaydırmak suretiyle uygulamaya kalkışmak vebaldir.

3- Hiç kimsenin imanı asla garanti altında değildir. Ebu Bekir radiyallahu anh bile -cennetle müjdelenmiş olmasına rağmen- son anına kadar imanını kaybetmek endişesini taşımıştır. Bu endişeyi taşımadan yaşayan ve davranışlarında bunun izleri görülmeyen insanın aklından şüphe edilir.

Afet ve bela zamanlarında ise iman, insana biraz daha ince ipe tutunuyordur. Riskler artar. İşi gücü yerinde ve ailesiyle huzuru tamamken muhtemel olan tehlike, afet zamanlarında daha kaygan zeminli olur. Üst üste gelen sıkıntılara tahammül gösteremeyip cinnet geçirerek kaderin aleyhinde konuşması böyle zamanlarda daha ihtimale yakındır. Belalarla karşılaşma anında akli kullanmadığı durumlar yaşadığı gibi iman açısından da aynısı geçerli olabilir. Yüz sene ömrü olsa söylemeyeceğini sandığımız sözleri tanıdıklarımızın ağzından duyabiliriz. Bu nedenle afetin yaygınlaştığı zamanlarda cinnet geçirmemeye uğraşılacağı gibi imanını korumak için de uğraşmaya mecburdur. Şeytan böyle devrelere kendisi için fırsatlar bakımından çok değerli görecektir.

3- Afet zamanlarında normalde olduğundan daha öncelikle imanı koruma hassasiyetimiz evvela kadere iman konusunda ortaya çıkmalıdır. Kader açısından imanımızın çapı ve ağırlığı Rabbimiz tarafından ölçülecektir.

Mümin kardeşlerimize tavsiyemiz, hangi hocanın ne dediği veya kimin nereye takılıp kaldığı türünden tartışmaları afet zamanlarında kesinlikle dinlememeleridir. Şeytanın nereden hangi virüsü bünyemize kaptıracağı belli olmaz. O güne kadar Âmentü hakkında en ufak şüphesi olmaksızın iman taşıyan birinin, bir televizyon kanalındaki safsataları izlemekle zihni altüst olabilir, şeytan onun vesveselerle dolu kalp sahibi olmasına zemin hazırlayabilir.

Allah'a tevekkülümüz de afet zamanlarında sarsılması çok daha mümkün bir iman konusudur. Hâlbuki Allah'tan başka kimseye gidecek hâli de yoktur insanın ki afet ve bela geldiğinde gidecek başka melcei olsun. Böylesi devrelerde herkes kendi canını kurtarmaya çalışıp kendi selametine odaklanır ancak bir tek Allah'tır ki el açan kullarını geri çevirmez.

Bu dönemlerde dua da gayet önem kazanır. Eski duaları bugüne saymak mümkün olmayacağı malumdur. Dua hassasiyeti üzerine daha fazlasını eklemeli, bu alışkanlığı yoksa kazanmak için iyi bir fırsat olarak değerlendirmelidir. Allah'a dua daha samimi, içten ve yalvarışlar daha güçlü olmalıdır. Duayı da tören, anons, laf kalabalığı gibi perdeler ardına gizlemekten kaçınmalı ve Rabbiyle baş başa kalma hazzını yakalamaya gayret etmelidir.

4- Dualarımızın kabulüne de destek olması için tövbeye sarılmak lazımdır. Şayet müminler olarak günahlarımızdan, toplumumuza yerleşerek kangren hâline gelmiş zararlı alışkanlıklarımızdan afet zamanlarında kurtulup temizlenmeyi düşünmüyorsak başka hiçbir zaman daha elverişli değildir. En azından bu dönemde artık gıybet etmeyeceğiz, kul hakkına girmeyeceğiz, zinadan ve sebeplerinden kaçacağız demeliyiz. İstiğfar daima can simidimiz olarak aktif durmalıdır.

Kişilerin tövbesinden ziyade toplumun tövbe etmesi afet zamanlarında önemlidir. Zinayı serbest bırakan anlayıştan, faizin meşru sayıldığı zihniyetten, avukat bulursa kul hakkı yemenin zararı olmayacağı düşüncesinden tövbe edilmelidir. Aksi takdirde, Allah muhafaza buyursun, afet bin bir türüyle gelerek bizimle beraber umutlarımızı da silip götürür.

5- Afet zamanında Müslüman, şayiadan ve dedikodudan uzak durur. Sahipsiz söz zaten Müslüman'ın hiçbir zaman ilgilenmediği türden bir şeydir ama hele afet zamanında tamamen uzak kalınacak tehlike içerir. Şayia, uzmanlık ve yetki alanı olmayandan, belgesiz çıkan sözdür. Deprem oldu ama asıl deprem yarın olacakmış, denmesi, bunu devletin yetkili makamları söylemiyorsa huzur kaçıracı akılsızlıktır. Yapan için olduğu kadar inanan için de vebaldir.

Şayiayı yok kabul etmeliyiz hatta şayiacılarla aramıza mesafe koymamız, onları sanal mecralardaki gruplardan silmemizde hiçbir sakınca olmaz. Zira her şayia, çökertilmiş bir moral demektir ve her giden moral de işe yaramaz bir Müslüman anlamına gelir. Umut yüklü olmamız gereken zamanda şeytan bu tür dedikoduları, mümini yıkmak için kullanır. Böyle bir virüsü yayma eylemini ısrarla sürdürenleri gerekirse ihbar etme yoluna gidilebilir. Çünkü insanlar ekmele karınlarını tok tuttıkları gibi moralle umutlarını ayakta tutarlar ve morali de en güçlü kıracak şey şayiadır.

6- Belaların çoğaldığı afet zamanları, Müslüman'ın her zamankinden fazla sadakayı kurtarıcı görmesi gereken devrelerdir. Sadaka her zaman değerlidir ama afet zamanlarında çok daha değer kazanır. Ne verilebiliyorsa ve ihtiyaç neye ise ona sadaka diyoruz. İnsanın ihtiyacı moralse onu vermek çok iyi bir sadaka olur. İlaç, para, selam... "Benim de zaten sadakaya ihtiyacım var" diye itiraz edilirse itiraz kendi içinde cevabı saklamaktadır: Sadaka tam da bu sebeple değerlidir zaten. İhtiyacın olduğu hâlde veriyorsun ya, kurtarıcı olan budur. Fakat elbette kendini ve çocuklarını aç bırakmadan...

7- Şunu bileceğiz: Umutsuz kalmak haramdır. Namazı abdestsiz kılmak nasıl haramsa bizim Allah'ın kulları olduğumuzu, onun yazdığı kaderi yaşamakta oluşumuzu ve yarın ne yapıp edeceğimizi bilmediğimizi, ona umudumuzun ise tam olduğunu biliriz. Umudunu tükenmiş insan olamayız. İnsan çapında her yapabileceğimizi yaparız, duamızı ederiz, tövbemizi kalbimizden geçiririz, Efendimiz aleyhisselama salavatlar getiririz, sabrımızı da devreye sokarız ve bundan sonrasını Allah'ın kaderine bırakırız.

Lâkin hastalanıp da doktora gözükmemek bu prensibe aykırıdır. İstiğfar etmeden, salavat getirmeden, tövbesiz yol almaya çalışmak yanlıştır. Bütün bunları yerine getirdikten sonra umudu kuşanmak gerekir. Rabbimiz "Ancak kâfirler Allah'tan umudu keser" buyurmaktadır. Umutsuzluk kâfire mahsus hastalıktır. Onları bir hastalık bile ölümle burun buruna getirebilir hatta hastalığın ihtimali dahi yeterli gelir. Mümin ise ölürken bütün dünyanın mahvoldüğünü, kıyametin koptuğunu görse yine elindeki fidanı dikmesini emreden Peygamberiyle muhatap olmuştur.

Öyleyse müminin, henüz ölüm oranı %5'i bile bulmamış bir hastalıktan ödü patlayıp korkması akıllıca da değildir. Milyonlarca insanın kalp ameliyatı oluyor ve sonrasında elli sene yaşayabiliyor olduğu bilinen bir dünyada sırf damarlarından biri tıkanıp için intihar edecekmişçesine ağlaması mümkün değildir müminin. Mümin deli değildir, Allah'a itimatsız da davranmaz. Umudu daima canlıdır.

Sabır bütün zamanların en güçlü silahıdır ama afet günlerinde her zamankinden daha kıymetli hâlde gelir, özellikle evde sabır. Normal zamanlarda kimi işe, kimi misafiriğe, kimi gezmeye gidiyorken evine kapanması gerektiği ve normalde üst üste yirmi dört saat durmadığı eşiyile sürekli yüz yüze olduğu zamanda şeytan için kolay kaybedilir fırsatlar oluşturmaz... Öyleyse afet zamanı insan bir gözünü kapatacak, bir kulağını tıkayacaktır ki her şey gözüne batmasın, her duyduğuna sinirlenmesin.

Allah tam bu günde seni sabrınla görmek isteyecektir. Böyle günlerde sabrın karşılığının daha fazla olduğunu Kur'an-ı Kerim haber vermektedir. Normalde on sevap olan, belki bin yazılacaktır şimdi. Çünkü ayet-i kerime "hesapsızca" ifadesini kullanmaktadır. Elbette yapması kolay olsa Allah onca

sevabı vaat etmezdi. Evin bütün üyelerini şeytan böylesi zamanlarda daha bir istekle kışkırtacaktır. Herkes zikrederek ve sabırla şeytanın saptırmalarına, başkası üzerinde huzursuzluğa sebep olma gayretlerinden uzak durmalıdır.

8- Dünyada ibadet için varız. Namaz, oruç, sadaka, sıla-i rahim, Kur'an okumak, zikir... Afet zamanlarında da asıl bunun için varız. Stresimizi namazla atmamız, mümkünse oruçla, sadakayla, sıla-i rahim mümkün olmuyorsa telefon ederek, günde bir sayfa Kur'an okuyan on sayfaya çıkararak, zikirle sarılarak... Afet zamanlarını, yeryüzünü ibadetle doldurduğumuz anlarla geçirecek büyük bir fırsata dönüştürmeliyiz.

9- İster kâfirin ister Müslüman'ın başına gelsin, afete gülünmez ve 'oh' denmez. Afeti veren Allah'tır, biz gülelim diye değil ibret almamız için azap göndermiştir. Kâinatta her şeyi idare edenin Allah olduğuna iman ediyorsak bu sonuca mecburen ulaşırız. Afetle şakalaşma, eğlenme olmaz. Sadece ibret alınır. Psikologların tespitlerinden bağımsız olarak, şahsî tecrübemi söyleyecek olursam, bu dönemlerde sürekli haberleri izlemek-dinlemek bir zaman sonra cinnet geçirmeye sebebiyet verir. Afetin bitmeyeceği düşüncesi insanı delirtir ve bir yerde çok hadise olmasını "onlar hak etmişti zaten" diye yorumlamaya götürür. Ve sonunda da tıpkı kasapların çokça kesim yapmalarından dolayı bir zaman sonra güle oynaya bile kesebilmelerine benzer alışkanlık meydana getirebilir afet haberleri.

10- Sabit duaları olanlar veya olmayanlar, herkes afet zamanlarını dua mevsimine çevirmelidir. Duaların afetleri geri çevireceğini, en azından kendimizi koruyacak etkilerinin olduğunu bilirsek bu manevî doping tesiri üretir. Aşağıdaki duaları eden mümin ile etmeyen arasındaki moral ölçümü büyük farklar gösterir.

Ancak bu duaların "Türkçelerini altına yazsanız" talebine itiraz ediyorum. Çünkü hangi ilacın tam olarak nasıl yapıldığına dair doküman elimizde de ilacı içeriz? Evet, Türkçeleri de bilinse iyi olabilir ama derdimiz bu değildir, olmamalıdır. Rabbimiz peygamberine, kullarının böyle dua etmelerini istediğini belirtmiş, Efendimiz aleyhisselam da bize öğretmiştir. Biz de böyle dua eder, Rabbimizin bizi kurtaracağını ümit ederiz.

Bu duaları şöyle sıralayalım:

- Fatıha suresi, sabah-akşam okunacak.
- Ayetü'l-kürsi, sabah-akşam okunacak.
- Bakara suresinin son iki ayeti (Âmenerresûlü), yatarken okunacak.
- İhlas suresi, sabah-akşam üçer defa okunacak.
- Felak-Nas sureleri, sabah-akşam üçer defa okunacak.

Bunlara ilaveten bildiğimiz duaları edeceğiz ama afet zamanında edilecek hususî dualar da vardır:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ، وَالْجُنُونِ، وَالْجُدَامِ، وَمِنْ سَيِّئِ الْأَسْقَامِ

"Allah'ım! Delilikten, alacadan, cüzzamdan ve kötü hastalıklardan beni koru."

Sabah ve akşam üçer defa şu duayı okumamızı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tavsiye buyurmuştur:

بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Bu dua ihlas ile okunmuş, Allah'ı ve melekleri test etmek gibi cüretli bir hata ile okunmamışsa insanın üzerine bela gelmez.

Kur'an-ı Kerim'de Yunus aleyhisselamin duası bize öğretilmiştir. Bunu da dilden hiç düşürmeyip yürürken, durakta, bakkalda, domates soyarken, yemekten önce vs. her zaman okumaya alışmalıdır. Bir hastalık haberi aldığımızda anlamsız tepkiler ve ünlemler söylemek yerine bu dua edilmeli, tepkinin bu olması sağlanmalıdır:

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

Efendimiz aleyhisselamin amcası İbni Abbas'a okumasını tavsiye ettiği dua da müthiştir:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَمُوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَأَمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي

*

Mülk Allah'ındır, her şey Allah'tan gelir ve ondan başka son sığınağımız yoktur. Doktora gideriz, eczaneye başvururuz, ekonomik tedbirler alırız, borç bakarız ama bunların hepsi ikincil önlemlerdir. Asıl sığınağımız Allah'tır. Ona sığınarak dertli yüreklerimizi rahatlatabiliriz. Bizi ve ailemizi huzurlu günlere kavuşturmasını ondan niyaz ederiz.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.